

PRIMJENA KRIVIČNIH SANKCIJA ZA SAOBRAĆAJNA KRIVIČNA DJELA U REPUBLICI SRBIJI

APPLICATION OF CRIMINAL SANCTIONS FOR TRAFFIC CRIMES IN REPUBLIC OF SERBIA

Rezime: Saobraćajna krivična djela ili krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja predstavljaju najznačajniji, najteži i najopasniji oblik saobraćajne delinkvencije u vidu povrede ili ugrožavanja bezbjednosti javnog saobraćaja kršenjem saobraćajnih propisa. Time se ugrožava bezbjednost javnog saobraćaja i, istovremeno, stvara konkretna opasnost za život i tijelo ljudi – učesnika u javnom saobraćaju, odnosno njihovu imovinu velikog obima. Prema učincima saobraćajnih krivičnih djela Krivični zakonik Republike Srbije propisuje specifične vrste krivičnih sankcija. Iako su kazne zatvora najčešće propisane vrste krivičnih sankcija za krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, ipak poseban i specifičan značaj i izuzetno specijalno-preventivno dejstvo imaju dvije vrste krivičnih sankcija. To su: a) kazna u vidu oduzimanja vozačke dozvole i b) mjera bezbjednosti pod nazivom zabrana upravljanja motornim vozilom. O primjeni ove dvije vrste krivičnih sankcija u teorijskom i praktičnom smislu u Republici Srbiji govori se u ovom radu.

Ključne reči: javni saobraćaj, bezbjednost, kršenje, krivično djelo, kazna

Abstract: Traffic crimes or crimes against public traffic safety constitute the most significant, the most difficult and the most dangerous form of traffic delinquency in a form of violation or endangering of public traffic safety by violation of traffic regulations. Public traffic safety is, thereby, endangered, and, at the same time, puts a life and body of humans – participants in the public traffic, i.e. their large-scale assets, into direct danger. Criminal Code of the Republic of Serbia prescribes for perpetrators of criminal acts specific kinds of criminal sanctions. Even though the sentences of imprisonment are the most often applied type of criminal sanctions for criminal acts against public traffic safety, a special and specific importance and extremely special and preventive effect have two types of criminal sanctions. These are: a) sentence in form of driver license revocation and b) security measure called motor vehicle control ban. This Paper is about the application of these two types of criminal sanctions in theoretical and practical sense in Republic of Serbia.

Keywords: public traffic, safety, violation, criminal act, sentence

1. UOPŠTE O KRIVIČNIM DJELIMA PROTIV BEZBJEDNOSTI

Saobraćajna krivična djela (Jovašević, 2014) ili krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja predstavljaju posebnu kategoriju opšteopasnih krivičnih djela budući da se njihovom radnjom izvršenja prouzrokuje opasnost po život, tjelesni integritet i zdravlje individualno neodređenih ljudi, odnosno njihovu imovinu neodređenu po vrsti, obimu i vlasništvu. Zbog te karakteristike ova su djela bila sistematizovana u ranijem krivičnom zakonodavstvu (sa važnošću do 1. jula 1977. godine) u grupi krivičnih djela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine.

Krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja imaju dvojaki objekt zaštite (Jovašević, 2016). To su: 1) bezbjednost javnog saobraćaja (suvozemnog, vazdušnog ili vodenog) i 2) opšta sigurnost ljudi i imovine.

S obzirom da prvi objekt zaštite ima pretežni, primaran, prevalentan značaj, to su ova djela i sistematizovana u posebnu grupu. Javni saobraćaj je nužna i potrebna društvena i privredna djelatnost od značaja za cjelokupno stanovništvo i privredni život zemlje, pa i šire. Saobraćajna sredstva kojima se odvija javni saobraćaj (u vidu motornih vozila ili drugih prevoznih sredstava bez obzira na pogon) su omogućila veliku pokretljivost ljudi i robe unutar jedne države i između više država, pa i čitavih kontinenata.

Zbog posebnog značaja i potrebe da se obezbijedi sigurno i bezbjedno odvijanje javnog saobraćaja u cjelini ili u pojedinim segmentima, sva pozitivna krivična zakonodavstva (Jovašević, 2000) predviđaju "saobraćajna krivična djela" kao segment saobraćajne delinkvencije (u smislu sveukupnosti protivpravnih ponašanja kojima se ugrožavaju ili povređuju odnosi, dobra i vrijednosti u obavljanju javnog saobraćaja, gdje pored krivičnih djela spadaju i privredni prestupi i prekršaji) (Jovašević i dr, 2012).

Cilj ovih inkriminacija jeste da se prijetnjom primjene kazni preventivno podigne pažljivost i svijest svih učesnika u saobraćaju da sa pojačanim oprezom i odgovornošću poštuju saobraćajne propise i tehnička pravila u javnom saobraćaju i korištenju saobraćajnih sredstava i, na taj način, doprinesu sprečavanju saobraćajnih nesreća sa velikim ljudskim i materijalnim gubicima (Jovašević, 2001).

Vazdušni, vodeni i suvozemni saobraćaj se odvija pomoću saobraćajnih sredstava raznih vrsta i pogona. Saobraćajna sredstva, naročito ona koja se kreću pomoću motora i imaju za pogonsku snagu benzin, naftu, gas ili električnu energiju, imaju karakteristike opšteopasnog sredstva. Ali za razliku od drugih opšteopasnih sredstava koja su opasna po svojoj prirodi, saobraćajna sredstva, sama po sebi, nisu opasna, već to postaju kada se sa njima nesavjesno, nestručno ili nepropisno upravlja ili kad se koriste u neispravnom stanju.

Radnja izvršenja ovih krivičnih djela (Petrović i dr, 2016) se sastoji u nepostupanju po propisima o bezbjednom učešću u javnom saobraćaju od strane njegovih učesnika. Dakle, ovdje se radi o blanketnim krivičnim djelima čiju sadržinu upotpunjavaju propisi iz oblasti javnog saobraćaja (tzv. saobraćajno pravo). To znači da se radnja izvršenja ovih krivičnih djela sastoji u postupanju protivno propisima koji imaju za cilj da obezbijede normalno, nesmetano, bezbjedno i uz povjerenje odvijanje javnog saobraćaja.

Ti propisi koji se krše radnjom izvršenja sadržani su u različitim zakonskim i podzakonskim propisima, među kojima se posebno izdvajaju: Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima¹, Zakon o međunarodnom prevozu u drumskom saobraćaju², Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju³, Zakon o javnim putevima⁴, Zakon o željeznici⁵, Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice⁶, Zakon o vazdušnom saobraćaju⁷, Zakon o vazduhoplovnim pristaništima⁸, Zakon o pomorskoj plovidbi⁹, Zakon o plovidbi i lukama na unutrašnjim vodama¹⁰ i dr.

Posljedica ovih krivičnih djela se javlja u vidu ugrožavanja javnog saobraćaja. Ona može da se javi u dva vida i to kao (Petrović i dr, 2015): 1) konkretna i 2) apstraktna opasnost za bezbjednost javnog saobraćaja, odnosno za život, tjelesni integritet ili zdravlje ljudi i njihovu imovinu većeg obima. U ovu posledicu ulaze laka tjelesna povreda i imovinska šteta koja se ne smatra velikom. Zapravo, javni saobraćaj kod ovih djela treba da je tako ugrožen da je doveden u opasnost život, tjelesni integritet ili zdravlje ljudi ili imovina većeg obima. U slučaju da je usljed preduzete radnje izvršenja (nepostupanja po saobraćajnim propisima) nastupila posljedica u vidu povrede - kao smrt jednog ili više lica ili kao imovinska šteta velikih razmjera, tada osnovno djelo dobija težu kvalifikaciju i postaje teško djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja. Kada postoji velika šteta, a kada šteta velikih razmjera, predstavlja faktičko pitanje koje sudsko vijeće rješava u konkretnom slučaju, imajući u vidu sve objektivne i subjektivne okolnosti učinjenog djela.

U pogledu krivice, ova krivična djela se vrše sa umišljajem ili iz nehata. No, priroda ovih djela ukazuje da se u praksi češće javlja nehatno izvršenje djela. Kod ovih djela dolazi i do primjene instituta skrivljene neuračunljivosti ili skrivljene bitno smanjene uračunljivosti (*actiones liberae in causa*) (Đorđević i dr, 2002).

Kao izvršilac ovih krivičnih djela najčešće se javlja svako lice koje se na bilo koji način, bilo kojom svojom djelatnošću ili u bilo kom svojstvu nađe u ulozi učesnika u javnom saobraćaju. Najčešće se radi o primarnim, situacionim, nehatnim učiniocima koji nemaju kriminogena svojstva ličnosti. No, i ovdje se mogu naći takva krivična djela koja mogu da izvrše samo određena lica (npr. kod ugrožavanja bezbjednosti vazdušnog saobraćaja ili nesavjesnog vršenja nadzora nad javnim saobraćajem).

Najznačajnije i najčešće izvršavano saobraćajno krivično djelo u Republici Srbiji je krivično djelo pod nazivom: "Ugrožavanje javnog saobraćaja". To je djelo predviđeno u članu 289. Krivičnog zakonika¹¹ (Više, Jovašević, 2007). Ovo djelo se sastoji u nepridržavanju saobraćajnih propisa od strane učesnika u saobraćaju na putevima, čime se ugrozi javni saobraćaj tako da se dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovina većeg obima, usljed čega kod drugog nastupi laka tjelesna povreda ili imovinska šteta preko 200.000 dinara (Jovašević, 2001).

Prema učiniocima saobraćajnih krivičnih djela se primjenjuju kazne (u prvom redu kazna zatvora), kao i dvije specifične vrste krivičnih sankcija čija je primjena upravo primarno vezana za učinioce ovih djela. To su: a)

¹ Službeni glasnik Republike Srbije, br. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013, 55/2014, 96/2015 i 9/2016.

² Službeni list SRJ, br. 60/98, 5/99, 44/99, 74/99 i 4/2000 i Službeni glasnik Republike Srbije, br. 101/2005, 18/2010 i 68/2015.

³ Službeni glasnik Republike Srbije, br. 91/2005, 62/2006, 31/2011 i 68/2015.

⁴ Službeni glasnik Republike Srbije, br. 101/2005, 123/2007, 101/2011, 93/2012 i 104/2013.

⁵ Službeni glasnik Republike Srbije, br. 45/2013 i 91/2015.

⁶ Službeni glasnik Republike Srbije, broj 104/2013.

⁷ Službeni glasnik Republike Srbije, br. 73/2010, 57/2011, 93/2012, 45/2015 i 66/2015.

⁸ Službeni glasnik SR Srbije, br. 28/75 i 44/95.

⁹ Službeni glasnik Republike Srbije, br. 87/2011, 104/2013 i 18/2015.

¹⁰ Službeni glasnik Republike Srbije, br. 73/2010, 121/2012 i 18/2015.

¹¹ Službeni glasnik Republike Srbije, broj 85/2005.

kazna oduzimanja vozačke dozvole iz člana 55. KZ i b) mjera bezbjednosti zabrana upravljanja motornim vozilom iz člana 86.KZ.

2. ODUZIMANJE VOZAČKE DOZVOLE

Oduzimanje vozačke dozvole je kazna koja se sastoji u oduzimanju vozačke dozvole učiniocu krivičnog djela za presudom određeno vrijeme (član 53 KZ). To znači isključenje osuđenog lica iz mogućnosti upravljanja motornim vozilom što predstavlja poseban oblik ograničenja slobode njegovog kretanja izrazito specijalno preventivnog karaktera. Ova se kazna izriče na vrijeme od jedne do tri godine, pri čemu se ovaj rok računa od dana pravosnažnosti presude. Vrijeme koje je učinilac proveo u zatvoru se ne uračunava u vrijeme trajanja kazne. Ova kazna pretpostavlja da učinilac krivičnog djela posjeduje vozačku dozvolu. To znači da se ova kazna ne može izreći licu koje nema vozačku dozvolu ili, pak, stranom državljaninu koji takvu dozvolu posjeduje.

Ova se kazna može izreći i kao glavna i kao sporedna kazna. Dva su uslova za njeno izricanje:

- 1) da se radi o učiniocu krivičnog djela u vezi sa čijim izvršenjem ili pripremanjem je korišteno motorno vozilo i
- 2) ako je za učinjeno krivično djelo propisana kazna zatvora do dvije godine ili novčana kazna. Korištenje motornog vozila u smislu uslova za primjenu ove kazne može se shvatiti u dvojakom smislu: a) u užem smislu kada je motorno vozilo korišteno kao sredstvo za izvršenje krivičnog djela (npr. djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja) i b) u širem smislu kada je motorno vozilo korišteno na bilo koji način prilikom izvršenja ili pripremanja bilo kog krivičnog djela.

Motorno vozilo je u smislu člana 112., stav 25. KZ svako saobraćajno sredstvo na motorni pogon u suvozemnom, vodenom ili vazdušnom saobraćaju. Pri tom je zakon izričito predvidio da se ova kazna ne može izreći uz mjeru bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom.

Poslije pravosnažnosti odluke suda kojom je izrečena kazna oduzimanja vozačke dozvole, sud prvog stepena, u smislu člana 194. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija¹², izvršnu odluku dostavlja organu policije nadležnom prema mjestu prebivališta ili boravišta osuđenog lica u vrijeme kada je odluka postala pravosnažna. Ako osuđeni upravlja motornim vozilom za vrijeme dok mu traje izrečena kazna oduzimanja vozačke dozvole, sud će obavezno zamijeniti ovu kaznu kaznom zatvora, i to tako što će za jednu godinu oduzimanja vozačke dozvole odrediti jedan mjesec zatvora.

O oduzimanju vozačke dozvole govori i Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima u odredbi člana 197. Prema ovom zakonskom rješenju, svaki vozač je dužan da vozilom u saobraćaju upravlja savjesno i na propisan način. Teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova koja vozača vodi u evidenciji, oduzima vozačku dozvolu vozaču koji vozilom ne upravlja savjesno i na propisan način.

Smatra se da vozač ne upravlja vozilom savjesno i na propisan način ako je ispunjen najmanje jedan od sljedećih zakonom taksativno navedenih uslova. To su: a) ukoliko ima 18 ili više kaznenih poena, b) ukoliko je pravosnažnom presudom osuđen za krivično delo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, koje za posljedicu ima smrt lica, c) ukoliko je više od jednom u roku od pet godina pravosnažno osuđen za krivično djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, koje za posljedicu ima teške tjelesne povrede drugog lica i d) ukoliko je više od jednom u roku od tri godine pravosnažno osuđen za krivično djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, koje za posljedicu ima tjelesne povrede drugog lica ili imovinsku štetu.

Izuzetno se smatra da vozač koji ima probnu vozačku dozvolu ne upravlja vozilom savjesno i na propisan način ako ima 9 ili više kaznenih poena. Kazneni poeni koji su vozaču izrečeni za vrijeme posjedovanja probne vozačke dozvole važe i nakon sticanja vozačke dozvole do njihovog brisanja, u skladu sa odredbama ovog zakona. Žalba na ovo rješenje ne odlaže izvršenje.

---

¹² Službeni glasnik Republike Srbije, broj 55/2014.

3. KAZNENI POENI

Kazneni poeni (Jovašević, 2012) predstavljaju specifičnu vrstu prekršajnih sankcija koje propisuje Zakon o prekršajima Republike Srbije¹³. Organ nadležan za vođenje prekršajnog postupka - mjesno nadležni prekršajni sud kao donosilac pravosnažnog rješenja kojim se izriču kazneni poeni obavezan je da isto dostavi podnosiocu zahtjeva odmah, a najkasnije u roku od 15 dana.

Vozaču koji izvrši određeni saobraćajni prekršaj iz Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, shodno članu 198., izriču se, odlukom kojom je kažnjen, kazneni poeni u skladu sa ovim zakonom. Kaznene poene evidentira teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova koja vodi vozača u evidenciji na osnovu pravosnažne odluke o kažnjavanju. Kazneni poeni se brišu nakon isteka 24 mjeseca od dana pravosnažnosti odluke o prekršaju.

Za vrijeme dok se vozač nalazi na izdržavanju kazne zatvora zbog učinjenih saobraćajnih prekršaja, kazne zatvora zbog učinjenih krivičnih djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, kao i trajanja izrečene zaštitne mjere, odnosno mjere bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom, ne teče zakonom predviđeni rok za brisanje kaznenih poena.

Uvid u evidenciju kaznenih poena imaju samo policijski službenici koji rade na poslovima oduzimanja vozačke dozvole u slučaju iz člana 197. Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Na pisani zahtjev, vozaču će se, u roku od najviše sedam dana, dati obavještenje o stanju broja kaznenih poena koje taj vozač ima u trenutku podnošenja zahtjeva. Izuzetno, ovi podaci se mogu dati roditelju, usvojiocu, odnosno staratelju maloljetnika, kao i organu socijalnog staranja. Troškove izdavanja obavještenja snosi vozač podnosilac zahtjeva.

Licu kome je oduzeta vozačka dozvola iz razloga što nije savjesno i na propisan način upravljalo vozilom u saobraćaju na putu može, u smislu člana 199. Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, ponovo biti izdata vozačka dozvola, na njegov zahtjev: a) ako je na posebnom zdravstvenom pregledu utvrđeno da je sposoban za vozača određenih kategorija motornih vozila, odnosno skupova vozila, b) ako je prisustvovao obaveznom seminaru unapređenja znanja iz bezbjednosti saobraćaja, c) ako je položio ispit iz oblasti unapređenja znanja iz bezbjednosti saobraćaja, d) ako je izmirio obavezu plaćanja izrečene novčane kazne za prekršaje zbog kojih su mu izrečeni kazneni poeni, odnosno ako je izmirio obavezu plaćanja izrečene novčane kazne za krivična djela zbog kojih mu je oduzeta vozačka dozvola, odnosno ako je izdržao izrečenu kaznu zatvora za navedene prekršaje, odnosno krivična djela i e) ako su izvršene sve mjere zabrane upravljanja motornim vozilom koje su mu izrečene.

Vozačima kojima se, u smislu člana 200. Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, vozačka dozvola izdaje nakon oduzimanja zbog nesavjesnog i nepropisnog načina upravljanja, preostali kazneni poeni brišu se iz evidencije, a najveći dozvoljeni zbir kaznenih poena, nakon svakog ponovnog izdavanja vozačke dozvole smanjuje za po tri poena, najniže do devet kaznenih poena.

4. ZABRANA UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM

Zabrana upravljanja motornim vozilom je specifična vrsta krivične sankcije za učinioce saobraćajnih krivičnih djela izrazito specijalno-preventivnog karaktera. Ova mjera se sastoji u zabrani učiniocu krivičnog djela da upravlja motornim vozilom određene vrste ili kategorije za određeno vrijeme (član 86. KZ) (Jovašević, 1998a). Uslovi za njeno izricanje jesu:

- 1) da je učinilac izvršio krivično djelo kojim se ugrožava javni saobraćaj,
- 2) da je učiniocu izrečena kazna, uslovna osuda, sudska opomena, vaspitna mjera, kazna maloljetničkog zatvora ili oslobođenje od kazne i
- 3) da sud dođe do uvjerenja da je opasno da učinilac krivičnog djela upravlja motornim vozilom određene vrste ili kategorije. Do ovog uvjerenja sud dolazi imajući u vidu sljedeće okolnosti: a) težinu učinjenog

---

¹³ Službeni glasnik Republike Srbije, broj 65/2013.

krivičnog djela, b) okolnosti pod kojima je djelo učinjeno i c) ranije kršenje saobraćajnih propisa od strane učinioca¹⁴ (Više: Jovašević, 2014).

Pri izricanju ove mjere (Jovašević, 1998b) sud određuje njeno trajanje koje može da se kreće od tri mjeseca do pet godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno u zatvoru ili ustanovi u kojoj se izvršava mjera bezbjednosti ili vaspitna mjera ne uračunava u vrijeme trajanja mjere. Ako je mjera izrečena licu koje ima stranu dozvolu za upravljanje motornim vozilom, onda se ova zabrana može odnositi samo na upravljanje motornim vozilom na teritoriji Republike Srbije.

Ako je mjera bezbjednosti izrečena uz uslovnu osudu, sud može da odredi da se takva osuda opozove ako učinilac prekrši zabranu upravljanja motornim vozilom. I konačno, iako se ova mjera izriče fakultativno, po nahođenju suda kada su ispunjeni navedeni uslovi, zakon predviđa i njeno obavezno izricanje kod teških djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja (član 297. KZ).

Amnestijom se može ukinuti ova mjera bezbjednosti, dok se pomilovanjem može ne samo ukinuti, već i odrediti kraće vrijeme trajanja. Mjera se izvršava u skladu sa čl. 210–211. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija.

Mjeru bezbjednosti, u smislu člana 201. Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, izvršava teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova koja vodi vozača u evidenciji, odnosno na čijem području ima prebivalište vozač koji nije upisan u registar vozača. Tako izrečenu mjeru licu koje ima stranu vozačku dozvolu izvršava teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova na čijem je području sjedište organa, odnosno suda koji je mjeru izrekao.

Vrijeme trajanja mjere bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom teče od dana kada je teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova mjeru izvršila (član 202. Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima).

Vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava se u vrijeme trajanja izrečene mjere bezbjednosti. Zakon zaključuje da se ova mjera bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom smatra izvršenom kada teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova, na osnovu pravosnažne odluke organa, odnosno suda koji je mjeru izrekao, to vozaču saopšti u pisanoj formi i taj podatak evidentira u registar vozača, odnosno registar stranih vozača kojima je izrečena zaštitna mjera, odnosno mjera bezbjednosti. Takođe, primjena mjere bezbjednosti počinje da teče od dana kad je vozaču saopštena.

Izuzetno, ukoliko postoje opravdani razlozi, teritorijalno nadležna organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova može, vozaču kome je izrečena zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od najviše šest mjeseci, odrediti da ova mjera počne da teče najkasnije u roku od 30 dana od dana kada mu je saopštena.

O izvršenim mjerama iz ovog člana za lica koja imaju stranu vozačku dozvolu, Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da, bez odlaganja, obavijesti državu čiji je organ izdao stranu vozačku dozvolu.

5. ZAKLJUČAK

Za krivična djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja (saobraćajna krivična djela) propisana Krivičnim zakonikom Republike Srbije ili drugim sporednim, pomoćnim, dopunskim krivičnom zakonodavstvom, koja predstavljaju najopasnije i najznačajnije oblike saobraćajne delinkvencije, krivično zakonodavstvo poznaje različite mjere društvene reakcije u vidu krivičnih sankcija. Te sankcije treba da ostvare dvojaki cilj: a) represiju - suzbijanje krivičnih djela kroz oduzimanje sloboda i prava učiniocu krivičnog djela za određeno vrijeme i b) prevenciju - sprečavanje ponovnog vršenja, odnosno ponavljanja saobraćajnih krivičnih djela.

---

¹⁴ Ispunjeni su uslovi za izricanje mjere bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom kada okrivljeni vozač, došavši do obilježnog pješačkog prelaza na kome je saobraćaj bio regulisan svjetlosnim saobraćajnim znakom, svoje vozilo nije zaustavio ispred pješačkog prelaza kada mu je datim znakom semafora - crvenim svjetlom prolaz bio zabranjen, već je bez zaustavljanja nastavio kretanje i oborio pješaka koji je prelazio kolovoz obilješnim pješačkim prelazom (presuda Okružnog suda u Beogradu Kž. 64/2004); Kada se izriče mjera bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom „B“ kategorije u trajanju od pet mjeseci stranom državljaninu kome je vozačka dozvola izdata u Njemačkoj, takva zabrana može se odnositi samo na teritoriju Republike Srbije (presuda Apelacionog suda u Beogradu Kž. 1312/2010).

U tom pogledu Krivični zakonik Republike Srbije za saobraćajna krivična djela predviđa kazne zatvora kao najznačajnije vrste krivičnih sankcija. No, pored njih, iako nisu izričito propisane u posebnom dijelu Zakonika, sud je ovlašten da primijeni i druge vrste krivičnih sankcija, koje su upravo specifične prirode, karaktera i sadržine, odnosno svrhe sprečavanja i suzbijanja saobraćajnog kriminaliteta.

Tu se razlikuju dvije vrste krivičnih sankcija. To su: a) kazna oduzimanja vozačke dozvole u trajanju od jedne do tri godine i b) mjera bezbjednosti zabrana upravljanja motornim vozilom određene vrste ili kategorije u trajanju od tri mjeseca do pet godina.

Primjenu ove dvije vrste krivičnih sankcija uređuju dva zakona koja se međusobno dopunjuju. To su: a) Zakon o izvršenju krivičnih sankcija i b) Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

6. LITERATURA

Jovašević, D. (1986). Krivično pravo, Posebni deo, Beograd, 213-215.

Jovašević, D. (2016). Krivično pravo, Opšti deo, Beograd, 167-173.

Jovašević, D. (2000). Krivičnopravni aspekti ugrožavanja javnog saobraćaja, Zbornik radova, Prevencija saobraćajnih nezgoda na putevima, Novi Sad, 205-210.

Jovašević, D., Ikanović, V. (2012). Krivično pravo Republike Srpske, Posebni deo, Banja Luka, 198-201.

Jovašević, D. (2001). Krivično delo ugrožavanja javnog saobraćaja u teoriji, praksi i uporednom zakonodavstvu, Pravo, teorija i praksa, Novi Sad, (2), 42-53.

Petrović, B., Jovašević, D., Ferhatović, A. (2016). Krivično pravo 2, Sarajevo, 315-317.

Petrović, B., Jovašević, D., Ferhatović, A. (2015). Krivično pravo 1, Sarajevo, 189-193.

Đorđević, Đ. (2002). Zaštita života učesnika u javnom saobraćaju, Pravni život, Beograd, (9), 49-62.

Jovašević, D. (2007). Krivični zakonik Republike Srbije sa uvodnim komentarom, Beograd.

Jovašević, D. (2001). Krivično delo ugrožavanja javnog saobraćaja u teoriji, praksi i uporednom zakonodavstvu, Pravo, teorija i praksa, Novi Sad, (2), 42-53.

Jovašević, D. (2012). Prekršajno pravo, Niš, 89-91.

Jovašević, D. (1998a). „Zabrana upravljanja motornim vozilom kao mera bezbednosti i kao zaštitna mera – sličnosti i razlike“, Sudska praksa, Beograd, (7-8), 74-78.

Jovašević, D. (2014). Praktikum za krivično pravo, Posebni deo, Niš.

Jovašević, D. (1998b). „Mera bezbednosti zabrane upravljanja motornim vozilom kao faktor prevencije saobraćajnog kriminaliteta“, Zbornik radova, Prevencija saobraćajnih nezgoda na putevima, Novi Sad, 395-400.